

Na obvodě Prahy 1 žije 32 552 lidí a památky tu jsou krásné i staré tak, že by klidně mohly pamatovat, jak kníže Oldřich na Pražském Hradě sesadil z koně Boženu

Na každém úřadě by měl být tlumočnický do znakové řeči

„Praha už není k životu,“ stěžují si jedni, zatímco druzí se s gusem proplétají davy turistů a sledují ceny, které hlavně v centru města letí vzhůru jako ručička na tachometru. „Někoho to jen nebaví,“ povídala jakási starší paní ve Vodičkově ulici v úplném centru Prahy, v obvodu, který má číslo 1. Jen ztěžka se odhodlávala vstoupit na úzký mostek nad hlubokým výkopem, aby se dostala do obchodu. „Ale co my, kterejm nohy už tak neslouží?“

■ DANA FRANTALOVÁ (dana.frantalova@muzes.cz)

Na obvodě Prahy 1 prý žije 32 552 lidí a památky tu jsou krásné i staré tak, že by klidně mohly pamatovat, jak kníže Oldřich na Pražském Hradě sesadil z koně Boženu. Je to obvod, kde se prodíráte mezi turisty, však sem patří Hradčany, Josefov, Malá Strana, Nové i Staré Město, ale i kousek Vinohrad a Holešovic. Pražská jednička je ale také rozkopaná Vodičkovou ulicí, v níž se občas propadne kus vozovky, kočičkami hlavami dlážděné ulice, rozryté chodníky a kruté schody.

CHTÍT A MÍT MOTIVACI

„Něco dá udělat, něco ne,“ povzdychne si Čestmír Nekovařík, místostarosta pražské jedničky, když v dešti klopýtá k České unii neslyšících, krátce ovšem také „čunce“. Já, abych se ptala, on, aby naslouchal, případně vysvětlil.

„Čunka“ se od roku 1993 snaží se pomáhat hlavně rodinám s neslyšícími dětmi, seniorům, neslyšícím nezaměstnaným, nechýbí ani služby právníka. „Problémů je řada, počínaje tlumočnickými a konče pracovním uplatněním,“ rozjízdí se okamžitě ing. Jiří Dachovský, prezident „čunky“. Zkušeně odečítá ze rtů. „Hlavně je to nedostatek tlumočnicků, finančních prostředků a nedocení tlumočnické profese. Přitom se bez nich neslyšící dostávají do izolace, neřeší své problémy, odkládají je.“ „Výjimkou nejsou ani lidé, kteří když přišli k lékaři s tlumočnickem, byli překvapeni, že neduh, který je roky trápil, jde jednoduše odstranit,“ pítakává Kateřina Manová, sociální pracovníce a vedoucí stacionáře.

„Jak poslouchám, myslím, že na každém úřadě by měl být někdo, kdo je schopný do znakového jazyka tlumočit,“ dostává se ke slovu místostarosta. „Což se sampszejmě týká i zdravotnických zařízení. Kdyby měli člověka, který by ten jazyk uměl, pokrylo by to 85 procent akutních potřeb. O tom se dá přemýšlet. Ale málokdo se asi chce ten jazyk učit.“

„Teď jsem prošla pětíměsíčním tlumočnickým kurzem a docela se dorozumím,“ reaguje slečna Kateřina. „Spíš je třeba chtít a mít motivaci.“

A jak se člověk dostane na úřad – speciálně na Městský úřad Prahy 1? „To vám povím, jak jsme šli

na městskou část za panem Nekovaříkem,“ rozesměje se pan Dachovský. „Byly tam dveře a já se musel ptát vrátného, jak to vlastně mám mačkat. Alespoň nějaký návod, kdyby k tomu dali.“ „Musíte říct vrátnému,“ nedává se místostarosta. „Zmáčkne tlačítko a dveře se uvolní. Chvilu to sice trvá, ale zajištěné to je.“ „Spolupráce s jedničkou je dobrá,“ zvažní pan Dachovský. „Ale známe se až od letošního Dne otevřených dveří tady u nás. Ceníme si toho, že k nám pan místostarosta našel cestu, do té doby jsme na úřadu nikoho takhle postaveného neměli.“

JE TO DRAHÁ ČTVRTĚ, ALE...

Druhé naše zastavení vedlo do obchodu Josefa Selichara, který by se asi líbil leckterému podnikateli. Dobrá adresa, příjemný krám, devět zaměstnanců, z toho čtyři těžce postižení. I on sám se na vozíku proplétá mezi regály, počítač, jehož prostřednictvím uzavírá obchody, je na dosah.

„Asi před deseti roky někoho napadlo udělat ve větších městech centra technické pomoci,“ říká pan Selichar. „Jenže nevěděli, z čeho to zaplatit, a tak to vyšumělo do prázdna. Vzal jsem to za své, ale platil jsem to sám. Tenkrát měla Praha 1 jako jediná vývěsku, kde inzerovali volně nebytové prostory a díky tomu jsem našel tyhle prostory.“ Mimo chodem, ulice Rybná patří k turistickým lahůdkám a totéž samozřejmě platí i o cenách. „Nic jsem si nepůjčoval,“ reaguje na zmínku o penězích mladý muž. „Asi by to šlo snadněji, ale já co si nevydělám, nemám. Ze začátku jsem třeba bral věci do komisního prodeje, ale důležitější bylo, že mi obecní úřad nedal komerční nájem.“

V obchodě se dveře netrhnu, zákazníci odcházejí s prodávací i do zadní části obchodu. „Máme velké sklady i výstavní prostor. Manželka říká, že jsem megaloman, protože se všechno cpalo do zboží, ani reklama nebyla.“ A tak se prý obchodě lidé dozvěděli – šušandou. Jen připomínám, že Praha 1 je čtvrtí nádhernou, plnou cizinců... „Ano, je to drahá čtvrt,“ připouští pan Selichar, „ale přes polovina klientů k nám přijde s lékařským poukazem. Jsme

Čestmír Nekovařík, radní prvního pražského obvodu „ukazuje“ nevidomým z Tyflocentra zkameněliny druhohorních živočichů. Foto archiv

víceméně výdejnu zdravotnických pomůcek a chodí k nám lidé, kteří potřebují berle, vozíčky nebo lodi po úrazech, kteří mají zlomenou ruku, nohu, vyvrnutý kotník, máme bandáže, ortézy.“

ZASTAVENÍ TŘETÍ

„Tyflocentrum Praha je centrum denních služeb pro nevidomé a slabozraké lidi nad osmnáct let, a poskytují je klientům z celého Středočeského kraje,“ nečeká na vybitnutí ředitelka centra, Marcela Drotárová. „Zveme si hosty na besedy, však tu byl i pan Nekovařík, který je profesí paleontolog, přednášel o zkamenělinách a minerálech,“ vysvětluje. „Ale hlavně děláme služby osobní asistence, průvodcování, předčítání a podobně, a pomáháme lidem při hledání pracovního uplatnění. Snažíme se pomáhat nevidomým a slabozrakým, aby se dostali na otevřený trh práce.“

Problémy s „bydlením“ sice nemají, jsou „ve svém“, ale ke klidu mají daleko. Pomáhá jim „jednička“

ka“ v práci? „Pomáhá,“ říká paní Marcela. „Teď jsme se seznámili víc a chtěli bychom rozvinout spolupráci i při vyhledávání znakově postižených na obvodě. Také je třeba zlepšit servis, převést některá periodika do braillového písma, potřebné věci digitalizovat. Myslím, že větší kus práce nás ještě čeká. Jak to vnímáte vy?“ využívá mladá žena toho, že u stolu s námi sedí místostarosta Nekovařík. „Poslouchám,“ odpoví ten krátce. „Však vím, kde jsou problémy. Nejen nevidomým, ale i starším lidem nebo maminkám s kočárky dělají problémy neoznačené výkopy, cedule ve výši hlavy, stavební úpravy, které naučenou cestu člověka komplikují. Bohužel, ne každá stavební firma dodrží předpisy, staveb je moc... Navíc se v tom hluku nedá orientovat zvukem. Občas kontrolujeme třeba jestli mají řidiči zapnuté hlášení ve vovech, pomáhají nám studenti. Není to snadné, to víte, nejjednodušší je poslat peníze, ale ani ty všechno nevyřeší. Je třeba dělat osvětu.“

Ocenění Vynikající studentský design získala Veronika Loušová. Kuchyň vhodnou pro handicapované představuje Design Centru v Praze do konce srpna

První kuchyň pro handicapované testovali Veronice vozíčkáři z Paraplete

Konec školního roku byl na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze ve znamení Výstavy diplomových prací absolventů – designérů, na šedesát mladých tvůrců zde představilo své představy. Veronika Loušová si pro svoji diplomovou práci vybrala nelehké téma: Handicap s designem, a na výstavě tak představila speciální kuchyňskou sestavu.

■ ALENA MAŠKOVÁ (info@muzes.cz)

Veronika se do práce pustila s vervou. Nejprve se pokusila zmapovat dostupné pomůcky, které trh zdravotně postiženým nabízí a také si ujasnit jejich sociální situaci. Ukázalo se, že zcela chybí nábytek pro vozíčkáře. V České republice jich žije něco kolem 33 tisíc, zdravotní postižení, tedy veškeré spektrum, pak odhadem trápí zhruba deset procent populace.

KRÁSA, ÚČEL...

Veronika připravovala návrhy sice především pro vozíčkáře, ale dobře věděla, že by její nábytek měl vyhovovat třeba i seniorům. Což má i svou praktickou stránku, protože to značně rozšiřuje počet zájemců.

Model kuchyně vystavený začátkem prázdnin v pražské VŠUP předvedl základní sestavu nábytkového programu. Police jsou pojízdné, takže člověk i z malé výšky dosáhne do zadních míst. Skříň na těžké hrnce je v rovině pracovní desky točnou a má boční přístup, takže lze snadno přetáhnout hrncem přímo na pracovní desku. Vše doplňuje tzv. drátěný program, který je zasazen tak důmyslně, že si poličky či třeba pojízdné lišty může každý umístit podle svých potřeb.

Ideou základní sestavy kuchyně byla úspornost, druhým aspektem, na který se mladá designérka připravovala, bylo respektování finančních možností zákazníka. Sociální příspěvky na bezbariérové

vybavení bytů pro zdravotně postižené nejsou u nás všude stejné, maximálně však mohou dosahovat 50 tisíc korun, tedy asi 70 procent z ceny navrhovaného zařízení. „Komponenty nebo třeba elektrické vybavení, které základní sestava nenabízí, si může každý objednat podle svého vkusu či možností,“ říká Veronika.

A kde se vzal model, který se z VŠUP už stačil přestěhovat do pražského Design Centra v Jungmannově ulici, kde bude k vidění do konce srpna? „Určili jsme realizační tým pod vedením arch. Kříženeckého, který tento nápad pomohl slečně Loušové zrealizovat a připravil podklady pro výrobu prvního funkčního vzorku,“ říká František Čermák, jeden ze šéfů firmy Profil nábytek. „Zaujalo nás to i proto, že příbuzný nábytek dodáváme do interiérů pro zdravotnické a sociální účely a návrh přesně zapadal do dlouhodobé firemní strategie.“

VYZKOUŠELI A CHVÁLÍ

A tak jedna z předností Veroničiny diplomové práce tkví i v tom, že si „svou“ kuchyň mohla v praxi otestovat. O její účelnosti a funkčnosti se přesvědčili někteří klienti Centra Paraple. „Například pracovní deska je velmi prakticky tvarovaná,“ říká jedna ze „zkušebních kuchařek“ Jana Svobodová, „navíc v lince nejsou spodní skříňky, takže mohu vozíč-

Jana Svobodová, klientka Centra Paraple si bezbariérovou kuchyň Veroniky Loušové vyzkoušela. Foto archiv

kem zajet až k ní a není třeba se k práci nijak natahovat“. Paní Jana ocenila i rohovou desku, která je dostatečně velká a tudíž vyhovující pro práci. Líbil se jí snadný přístup k zásuvkám a policím, stejně jako přizpůsobený dřez a varná deska, a v neposlední řadě i to, že dvířka jsou nahrazena textilními roletami.

Humpolecká firma dala návrhu mladé designérky nejen invenci, ale samozřej-

mě ji to také něco stálo. Je náročnější vyrábět nábytek pro handicapované než ten „obyčejný“? „Je to náročné, ale také to byla šance, která nás posunula mezi přední specializované společnosti v tomto oboru,“ vysvětluje František Čermák. „Zabýváme návrhy a výrobou těchto interiérů sice už asi deset let, ale měli jsme to zpracované vždy jen po stránce technické. Veroničin nábytek je ale nosi-

telem jak výborných technických parametrů, tak i příjemného designu.“

...NEŽ VIDINA ZISKŮ

Další z velmi důležitých otázek, ne-li základních, je samozřejmě cena. Je vůbec možné vyrábět nábytek pro handicapované sériově? „To je těžká otázka,“ váhá trochu s odpovědí pan Čermák, „ale pokud se nám podaří zvládnout marketing a představíme tento nábytek nejen v České republice, je možné vyrábět minimálně některé díly kuchyně v sériích. Dobře ale také víme, že tento produkt je i vyjádřením vzájemné tolerance k handicapovaným lidem. Šli jsme do toho i proto, abychom jim vrátili něco málo z toho, čím nás oni každodenně obdarovávají aniž bychom si to uvědomovali.“

Projekt Veroniky Loušové získal cenu rektora Vysoké školy umělecko-průmyslové a ocenění „Vynikající studentský design“ v soutěži Studentský design, udělované Design centrem ČR. Měli by se s ním seznámit v první řadě samotní zdravotně postižení. Bohužel pražská Vysoká škola umělecko-průmyslová stejně jako Design Centrum v Jungmannově ulici, kde je nyní nábytek vystavený, jsou pro mě téměř nedostupné.

Profil nábytek, a.s.
Hradská 280
396 01 Humpolec
Tel: 565 300 111, fax: 565 300 112
E-mail: info@profil-nabytek.cz